

Aleg. XXX.

Sprawozdanie

o kosztach sanitarnych, szczepienia ospy i powiększenia sił
lekarskich w kraju.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 25. Maja 1875. r. przy rozprawie nad rubryką IV. i V. budżetu funduszu krajowego na rok 1876. wydał Wysoki Sejm uchwałę następującej treści:

Wzywa się Wydział krajowy

1. Do ponownych rokowań z c. k. Rządem, aby wydatki sanitarne ponosił skarb państwa w całości, a względnie, aby się choć w części do powiększonych coroczném szczepieniem kosztów ospy ochronnej przyczyniał.
2. Ażeby przy ustanowieniu okręgów szczepienia i przy czynności prowadzenia kontroli zastrzegł sobie należyty wpływ i w kierunku oszczędności dalsze rokowania z c. k. Rządem przeprowadził.
3. Aby zasobniejsze gminy, a mianowicie znaczniejsze miasta, które dotąd żadnych na utrzymanie lekarzy nie ponoszą kosztów, zaważwał do przyjęcia na koszt gminy stałych lekarzy i miejscowych weterynarzy.

Wzywa się c. k. Rząd

4. do powiększenia liczby lekarzy powiatowych i do ustanowienia posad powiatowych weterynarzy, nie mniej do poczynienia stosownych zmian w urzędowej instrukcyi o szczepieniu ospy (dekret kancelaryi nadwornej z dnia 9. Lipca 1836 r. l. 13.192), a mianowicie aby zatrzymano dotychczasowy objazd lekarzy po wsiach przy szczepieniu ospy i nie wprowadzano okręgów szczepienia z obowiązkiem zwożenia dzieci w miejsca zborne konkurencyjne. Całą treść tych uchwał (cztery ustępy z Sejmu podano do wiadomości Prezydjum c. k.

Namiesnstwa.

Wypełniając polecenie Wysokiego Sejmu, przystąpiliśmy do rokowań z c. k. Namiestnictwem zapytując zarazem :

- a) czy nie okazała się jaka potrzeba zmiany nowych okręgów szczepienia ospy z doświadczeń zrobionych w 1875. roku ;
- b) jaki należałoby oznaczyć nieprzekraczalny termin szczepienia ospy, w celu uchylecia nie odpowiedniego szczepienia w zimie ;
- c) czy nie dałaby się zaprowadzić oszczędność przez zniesienie należności milowej przy szczepieniu ospy i epidemiach, a zaprowadzenie bezpłatnych podwód.

Na zapytania te c. k. Namiestnictwo w dniu 23. lutego 1876 r. do L. 4691 dało następną odpowiedź :

1. Że ponowienie rokowań z Rządem, aby fundusz państwowy ponosił wydatki sanitarne w całości, a względnie przyczyniał się choć w części do powiększonych corocznie szczepieniem ospy kosztów, żadnego nie odniosłyby skutku, ponieważ c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 14. września 1874 r. l. 11.724 zakomunikowanem Świątnemu Wydziałowi tutejszą odezwą z dnia 24. września 1874 do l. 45.169 nie przychyliło się do powyższego żądania Świątnego Wydziału postawionego w piśmie z 11. listopada 1872 do l. 8415.
2. Że z doświadczeń poczynionych w roku ubiegłym okazała się potrzeba zmiany niektórych okręgów szczepienia ustanowionych w r. 1875., o czém Świątny Wydział krajowy po nadejściu sprawozdań c. k. starostów szczegółowo zawiadomionym zostanie.
3. Że zdaniem c. k. Namiestnictwa należałoby miesiąc październik oznaczyć jako nieprzekraczalny termin do ukończenia szczepienia letniego, nie mniej że pod tym względem c. k. Namiestnictwo w właściwym czasie poczyni odpowiednie zarządzenia.
4. Że w obec znacznej drożyzny i smutnych stosunków materialnych całej prawie ludności kraju naszego, obecnie niemożliwem będzie zaprowadzenie jakiegokolwiek oszczędności w wynagrodzeniu lekarzy za czynność szczepienia i leczenia chorych podczas panowania chorób nagminnych. Przy obecnie ustanowionem wynagrodzeniu bowiem lekarze prywatni, uchylają się od szczepienia, podając za powód liche wynagrodzenie, skutkiem czego czynności tej w niektórych okręgach w roku ubiegłym przeprowadzić nie było można. W razie zniesienia należności milowej przy szczepieniu i epidemjach, o zaprowadzeniu podwód, żaden lekarz wolno praktykujący nie podjąłby się wykonania tych czynności; cały ciężar przeto spadłby na lekarzy powiatowych, którzyby zadaniu temu podołać nie mogli. a którym jako urzędnikom państwowym przysłużyła prawo pobierania wyższej należności milowej. Przy zaprowadzeniu podwód byłyby przeto koszta sanitarne tylko jeszcze znaczniejsze, lekarze bowiem prywatni pobierają tylko zwykłą należność milową.
5. Że c. k. Namiestnictwo nie może świątnemu Wydziałowi wykazać miast, które dotąd żadnych wydatków na utrzymanie lekarza nie ponoszą, pod tym bowiem względem nie prowadzi żadnej ewidencji.
6. Że przeprowadzenie organizacyi służby zdrowia w myśl ustawy z 31. kwietnia 1870 jak się zdaje wkrótce nastąpi, a przytém zapewne pomnożoną także zostanie liczba posad weterynarzy powiatowych w Galicyi.
7. Wreszcie zawezwano c. k. krajową Radę zdrowia do objawienia zdania, czy i o ile na podstawie poczynionych doświadczeń podczas szczepienia w roku 1875. instrukcyę szczepienia wydaną w tymże roku i udzieloną świątnemu Wydziałowi krajowemu tutejszą odezwą z dnia 29. grudnia 1874 r. do l. 61.085 zmienić by należało, że atoli już w przeszłorocznej instrukcyi szczepienia polecono lekarzom, aby celem dokonania szczepienia do każdej miejscowości dojeżdżali.

Z odezw tej c. k. Namiestnictwa Wysoki Sejm poweźmie przekonanie, że rokowanie z c. k. Rządem, aby fundusz państwowy ponosił wydatki sanitarne w całości, a względnie przyczyniał się choć w części do powiększonych corocznem szczepieniem ospy kosztów, nie doprowadziły do żadnego rezultatu.

Nic więc nie pozostało, jak przez przejrzanie instrukcyi do szczepienia ospy wspólnie z c. k. Namiestnictwem dojść do możliwych oszczędności przy terażniejszym sposobie szczepienia. W tym celu poleciliśmy naszemu Inspektorowi szpitali wziąć udział przy obradach c. k. krajowej Rady zdrowia nad zmianami w wyz wspomnianej instrukcyi.

Przedewszystkiem winniśmy zauważać, że przy corocznem szczepieniu ospy prawie stanowczo powiedzieć można, że epidemja ospowa stanie się bardzo rzadką, a więc i koszta będą mniejsze.

Wydatki, które kraj ponosił na szczepienie w ciągu ostatnich lat dziesięciu były następujące :

W 1866. r.—	19.067;	ilość zaszczepionych	185.087;	przeciętnie szczepienie jednego dziecka kosztowało	10.3
1867 „	—22.456;	„	„	152.355	14.7
1868 „	—20.984;	„	„	149.291	14.0
1869 „	—21.499;	„	„	180.263	11.9
1870 „	—20.705;	„	„	180.111	11.5
1871 „	—21.565;	„	„	164.625	13.1
1872 „	—23.270;	„	„	218.639	10.6
1873 „	—25.335;	„	„	202.668	12.5
1874 „	—28.273;	„	„	148.430	19.0
					(epidemja)
1875 r	—32.190;	„	„	—	—

Przeciętnie: w rok 23.534 złr. za szczepienie 175.718 dzieci; za jedne 13.4 ct.

Za rok 1875. data nie są jeszcze zestawione; nie można przeto oznaczyć dokładnie kosztów szczepienia.

Jeżeli weźmiemy na uwagę, że w Bawaryi, gdzie szczepienie ospy jest najlepiej i najoszczędniej przeprowadzone, koszt szczepienia i rewizyi jednej osoby wynosi 25 ct., a w Niemczech 30 ct., to przyjdziemy do przekonania, że u nas w kraju szczepienie odbywa się stosunkowo jeszcze bardzo tanio. Prawie wszyscy lekarze uważają się, że obecne wynagrodzenie za szczepienie jest za małe, skutkiem czego większa część lekarzy ociąga się od przyjęcia tej czynności tak dalece, że w powiecie Jasielskim i Bobreckim dla braku lekarzy w roku 1875. szczepienia we wszystkich miejscowościach w zupełności przeprowadzić nie było można. Z obawy więc, że liczba lekarzy chcących podjąć się tej czynności zmniejszać się będzie corocznie, myśleć o uszczupieniu wynagrodzenia lekarzy za szczepienie niepodobna.

Wszelako wprowadzając w dotychczas obowiązującej instrukcyi dwie zmiany: a) żeby przy wyborze miejscowości w każdym okręgu szczepienia celem założenia krowianki wybierano miejsca o ile można najbliższe od zamieszkania szczepiącego i b) zamiast co rocznego objazdu jednego z okręgów szczepienia, żeby lekarz powiatowy corocznie szczepił w innym okręgu dla przekonania się, czy w roku poprzednim szczepiący lekarz zadania swego dopełnił, — będą osiągnięte oszczędności.

Co się tyczy kontroli, będzie rzeczą pożądaną, żeby urzęda gminne prowadziły dziennik szczepienia ospy i z końcem roku przedstawiały w odpisie Wydziałowi krajowemu z poświadczeniem urzędu parafialnego; w czem Wydział krajowy nie omieszka porozumieć się z c. k. Namiestnictwem, wzywając go zarazem do obostrzenia przepisów co do kontroli nad szczepieniem ospy.

Po ułożeniu wykazów znaczniejszych miast, które dotąd żadnych na utrzymanie lekarzy nie ponoszą kosztów, zawezwiemy do przyjęcia na koszt gminy stałych lekarzy i miejscowych weterynarzy. Czynność ta dotychczas nie jest ukończoną jeszcze (L. W. 5898/76).

Opierając się na powyższem przedstawieniu rzeczy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć zatwierdzająco do wiadomości.

Lwów 10. Marca 1876. r.

Marszałek krajowy

Włodzimierz hr. Dzieduszycki w. r.

Sprawozdawca

Maciej Zenon Serwatowski w. r.

Członek Wydziału krajowego.